

Modality Metaphors in TOEFL Language Education with emphasis on Listening Skill: A Functional Linguistic Approach

Rouhollah Yaghoubi

Ph. D in Linguistics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

Ferdows Aghagolzadeh*

Professor of Linguistics Department, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Aliyeh Kord-e Zafaranlu
Kambuziya

Associate Professor, Department of Linguistics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Abstract

The present research describes and analyzes the Grammatical Metaphors of modality in the listening module of the TOEFL official books. The present descriptive study used a qualitative content analysis approach, and data were collected via documentary method. In this regard, three official TOEFL iBT books, printed and endorsed by ETS, including a total of fourteen tests were selected: The official guide to the TOEFL test (2017), and Official TOEFL iBT (Vol.1, and Vol.2). In the listening module of each test, there are six texts in the form of conversation and lecture. First, each clause of the texts was separately examined. Then, modality metaphors were compared and analyzed in terms of type and frequency. In total, 31 conversation texts and 53 lecture texts were analyzed. Finally, a total number of 264 modality grammatical metaphors were identified. The results indicated that: 1- Modality metaphors entail a higher frequency in lecture texts than the texts of conversations, 2- The frequency of explicit subjective metaphors has a higher frequency than explicit objective metaphors. Therefore, all types of modality grammatical metaphor were found in the TOEFL texts. Considering this concept and teaching it to language learners can help them have a better comprehension and production of scientific texts.

Keywords: Systemic Functional Grammar, Interpersonal grammatical metaphor, Modality, TOEFL.

- The present article is taken from the doctoral thesis of the Department of Linguistics of Tarbiat Modares University, which was completed under the guidance of Dr. Mohammad Debirmoghadam.

* Corresponding Author: ferdowsg@yahoo.com

How to Cite: Yaghoubi, R., Aghagolzadeh, F., Kord-e Zafaranlu Kambuziya, A. (2022). Modality Metaphors in TOEFL Language Education with emphasis on Listening Skill: A Functional Linguistic Approach. *Language Science*, 9 (16), 337-359. Doi: 10.22054/LS.2022.66383.1534

استعاره‌های وجه‌نمایی در آموزش زبان تافل با تکیه بر مهارت شنیداری: رویکرد زبان‌شناسی نقشگرا

روح‌الله یعقوبی | دکترای زبان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

فردوس آقاگل‌زاده * | استاد گروه زبان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

عالیه کرد زعفرانلو کامبوزیا | دانشیار گروه زبان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر به توصیف و تحلیل استعاره‌های دستوری بینافردی و وجه‌نمایی (وجهیت) در بخش مهارت شنیداری کتاب‌های معیار آزمون بین‌المللی تافل می‌پردازد. روش پژوهش توصیفی با رویکرد تحلیل محتوای کیفی است و داده‌ها به روش اسنادی گردآوری شد. بدین منظور، سه کتاب شامل راهنمای رسمی آزمون تافل اینترنتی و جلد‌های اول و دوم کتاب آزمون‌های رسمی تافل که در مجموع دارای چهارده آزمون معتبر هستند، در نظر گرفته شدند. بخش شنیداری هر آزمون از شش متن شامل مکالمه و سخنرانی تشکیل شده است. ابتدا، بندهای هر متن به صورت جداگانه بررسی شدند. سپس، استعاره‌های وجه‌نمایی شناسایی شده و از نظر نوع و فراوانی مورد مقایسه و تحلیل قرار گرفتند. در تمامی بخش‌های شنیداری سه کتاب، تعداد ۳۱ متن مکالمه و ۵۳ متن سخنرانی بررسی و تحلیل شدند. در نهایت، تعداد ۲۶۴ استعاره دستوری و وجه‌نمایی شناسایی گردید. نتایج نشان داد استعاره دستوری وجه‌نمایی، در متن‌های سخنرانی بخش شنیداری فراوانی بیشتری نسبت به متن‌های مکالمه دارند. علاوه بر این، فراوانی استعاره‌های دستوری وجه‌نمایی تصریحی شخصی نسبت به استعاره‌های تصریحی غیرشخصی بیشتر است. بنابراین، وجود انواع استعاره دستوری وجه‌نمایی در متن کتاب‌های معیار آزمون تافل تأیید شد. توجه به این مفهوم و آموزش آن به زبان‌آموزان می‌تواند به آنها در درک و تولید بهتر متن‌های علمی کمک نماید.

کلیدواژه‌ها: دستور نقشگرای نظاممند، استعاره دستوری بینافردی، وجه‌نمایی، آزمون تافل.

-مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری گروه زبان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس است، که تحت راهنمایی جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم به انجام رسیده است.

* نویسنده مسئول: ferdows@yaho.com

۱. مقدمه

دستور نقشگرایی نظام‌مند^۱ بر نقش ارتباطی زبان تأکید دارد. آزمون تافل اینترنتی^۲ نیز بر سنجش و ارزیابی کاربرد زبان و توانش ارتباطی متمرکز شده است. لذا، سؤال پژوهش حاضر این است که انواع استعاره^۳ وجه‌نمایی^۴ (یا وجهیت) در کتاب‌های رسمی آزمون تافل اینترنتی چگونه بازنمایی شده‌اند و فراوانی آنها به چه صورت است. مفاهیم مطرح شده در رویکرد زبان‌شناسی نقشگرایی نظام‌مند، از جمله استعاره‌های دستوری، به وفور در زبان علم و متون دانشگاهی یافت می‌شوند. بنابراین، توجه بیشتر به این مفاهیم باعث افزایش توانش ارتباطی و استعاری و دانش کاربردشناختی در آزمون‌های زبان خارجی مانند تافل می‌شود. آزمون‌های سرنوشت‌ساز، در زندگی روزمره و چشم‌انداز شغلی و آموزشی افراد نقشی مهم دارند. هر چه آزمون اهمیت بالاتری داشته باشد، تمرکز بر محتوای آن بیشتر خواهد بود. با این حال، توجه بیش از حد به فراگیری تکنیک‌های تست‌زنی به منظور کسب نمره، ممکن است فرد را از یادگیری جنبه‌های کاربردی و ارتباطی زبان غافل کند. در بین آزمون‌های بین‌المللی، آزمون تافل از بالاترین میزان استقبال از طرف دانشگاه‌ها و زبان‌آموزان برای سنجش مهارت زبانی گویشوران غیربومی انگلیسی برخوردار است. از این رو، این آزمون می‌بایست به مفهوم استعاره^۵ دستوری و سنجش این توانش توجه داشته باشد، چرا که درک صحیح و مناسب این مهم در مکالمات روزمره و نیز درک مطلب متن‌های علمی و دانشگاهی برای گویشوران غیربومی انگلیسی اهمیت زیادی دارد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی و تحلیل انواع استعاره‌های دستوری بینافردی^۶ وجه‌نمایی و میزان فراوانی آنها در بخش مهارت شنیداری کتاب‌های معیار آزمون تافل اینترنتی است.

۲. پیشینه پژوهش

بعد از طرح مفهوم استعاره‌های دستوری توسط هیلیدی^۵ (۱۹۸۵)، پژوهشگران زیادی به این موضوع پرداخته‌اند. از مهم‌ترین این مطالعات می‌توان به سایمون - وندنبرگن^۶ و همکاران

-
1. Systemic Functional Grammar (SFG)
  2. the TOEFL iBT test
  3. modality metaphor
  4. interpersonal
  5. Halliday, M. A. K.
  6. Simon-Vandenberg, A. M.

(۲۰۰۳)، تاورنی‌یرز^۱ (۲۰۰۶)، لیاردت^۲ (۲۰۱۳ و ۲۰۱۶) و ریتچی و ژو^۳ (۲۰۱۵) اشاره کرد. از مطالعات قابل توجه دیگری که در زمینه استعاره دستوری بینافردی و ارتباط آن با آموزش زبان خارجی صورت گرفته است، می‌توان به کولپ^۴ (۲۰۰۰)، تاورنی‌یرز (۲۰۰۳)، وو^۵ (۲۰۱۱)، وانگ^۶ (۲۰۱۰)، یانگ^۷ (۲۰۱۳)، ناکامورا^۸ (۲۰۱۸)، لیاردت (۲۰۱۸) و هیی^۹ (۲۰۲۱) اشاره نمود. دیوریم^{۱۰} (۲۰۱۵) به لحاظ نظری، به بررسی جامع استعاره دستوری پرداخته است. وی با ارجاع به هلیدی (۱۹۸۵)، مارتین^{۱۱} (۱۹۹۲) و هلیدی و مارتین (۱۹۹۳) به انگاره لایه‌ای^{۱۲} استعاره دستوری و با ارجاع به هلیدی و متیسن^{۱۳} (۱۹۹۹) به انگاره معنایی^{۱۴} استعاره دستوری اشاره دارد. دیوریم در ادامه با معرفی انگاره‌ای یکپارچه^{۱۵} از استعاره دستوری سعی دارد آن را در زمینه آموزش زبان بیازماید. وی انگاره لایه‌ای استعاره دستوری را بنا به تعریف هلیدی (۱۹۸۵) به دو بخش تقسیم می‌کند: استعاره دستوری بینافردی (که خود شامل استعاره وجه^{۱۶} و استعاره وجه‌نمایی است و استعاره دستوری اندیشگانی^{۱۷} شامل استعاره تجربی^{۱۸} و استعاره منطقی^{۱۹}). وی اشاره می‌کند که در زمینه آموزش زبان، مطالعات انجام شده براساس انگاره لایه‌ای بیشتر از پژوهش‌های صورت گرفته بر مبنای انگاره معنایی است. دیوریم در این زمینه به این دسته از مطالعات اشاره می‌کند: کلمبی^{۲۰} (۲۰۰۶)، کریستی

1. Taverniers, M.

2. Liardét, C. L.

3. Ritchie, L. D., & Zhu, M.

4. Cullip, P. F.

5. Vü, L. H.

6. Wang, X.

7. Yang, Y.

8. Nakamura, Y.

9. He, Q.

10. Devrim, D. Y.

11. Martin, J. R.

12. stratal model

13. Matthiessen, C.

14. semantic model

15. integrated model

16. mood metaphor

17. ideational

18. experiential metaphor

19. logical metaphor

20. Colombi, M. C.

و دیریویانکا^۱ (۲۰۰۸)، موهان و بکت^۲ (۲۰۰۱)، پیتر^۳ (۲۰۰۳)، ریشینا - پانکوا^۴ (۲۰۱۰)، شلیگرل^۵ (۲۰۰۴) و تور و سیمپسون^۶ (۲۰۰۳). وی همچنین در سال ۲۰۱۵ کتابی با عنوان «آموزش استعاره دستوری: طراحی مداخلات آموزشی» منتشر نمود (Devrim, 2015b). در پژوهش‌های ایرانی نیز مواردی چند قابل ذکر هستند. اعلائی و همکاران (۱۳۸۹) از منظر فرانقش بینافردی به بررسی تبادل معنا در کتاب‌های درسی علوم انسانی پرداخته‌اند. کریمی دوستان و ایلخانی‌پور (۱۳۹۱) به مطالعه نظام وجهیت در زبان فارسی پرداخته‌اند، اما به مفهوم استعاره‌های دستوری اشاره نکرده‌اند. مبارکی (۱۳۹۱) در پایان‌نامه خود به تحلیل استعاره دستوری در متون علمی و ادبی پرداخته است. همچنین، رضویان و طاهری (۱۳۹۸) استعاره‌های دستوری را در ارتباط با ترجمه بررسی کرده‌اند. میرزائی (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان رابطه قطبیت^۷ و وجهیت در مقیاس بند در زبان فارسی انجام داده است. یافته‌های وی نشان می‌دهد که با تغییر وجهیت جمله، قطبیت آن نیز دستخوش تغییر می‌شود. بررسی پیشینه پژوهش نشانگر آن است که هر چند در زمینه تحلیل کتاب‌های آموزشی زبان پژوهش‌هایی صورت گرفته است، اما در زمینه استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در چارچوب زبان‌شناسی نقش‌گرایی نظام‌بنیاد و کاربرد آن در کتاب‌های آموزشی زبان - به‌ویژه آزمون‌های رسمی بین‌المللی مانند تافل - تحقیقی منسجم و جامع صورت نگرفته است.

۳. مبانی نظری

معنا از منظر زبان‌شناسی نقش‌گرایی نظام‌مند عبارت است از مفهوم‌سازی^۸، یعنی تبدیل به مفهوم‌نمودن بافت موقعیتی (دبیرمقدم، ۱۳۹۵: ۲۹-۳۹ به نقل از Halliday & Matthiessen, 2014: 53-57). هلیدی و متیسن (۲۰۱۴) در فصل دهم کتاب خود به توضیح انواع استعاره دستوری می‌پردازند. هلیدی استعاره دستوری را بازنمایی غیر سراسر است و نامتجانس معنا در دستور - واژگان^۹ معرفی می‌کند (Halliday, 1985: 321). آنها مطالعه

1. Christie, F., & Derewianka, B.
2. Mohan, B., & Beckett, G.
3. Painter, C.
4. Ryshina-Pankova, M.
5. Schleppegrell, M. J.
6. Torr, J., & Simpson, A.
7. polarity
8. conceptualization
9. lexicogrammar

استعاره دستوری را به دو بخش تقسیم کرده‌اند: استعاره بینافردي و استعاره اندیشگانی. استعاره دستوری بینافردي از دو جنبه قابل بررسی است: استعاره وجه و استعاره وجه‌نمایی، که در پژوهش حاضر به استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی پرداخته‌ایم. در این راستا، به دو نمونه 1.a و 1.b که از یافته‌های پژوهش حاضر هستند، توجه کنید:

(1)

a. And Plato believes this can only happen if workers and soldiers learn moderation, or self-control.

b. According to Plato this can only happen if workers and soldiers learn moderation, or self-control.

طبق توضیحات، مثال 1.a نگرش و قضاوت گوینده در مورد مسأله یا شی را در یک بند فرافکنی^۱ کرده است (Plato believes that...)، اما همین گزاره^۲ در مثال 1.b فقط با استفاده از فعل وجهی^۳ can و بدون وجود بند غیر ساده بیان شده است. در اینجا، مثال 1.a نوعی استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی است و به عبارت دیگر، معنی غیر سراسر است دارد. مثال 1.b بیان سازگار و معنای سراسر دارد و غیراستعاری است.

استعاره دستوری بینافردي شامل استعاره وجه و استعاره وجه‌نمایی یا وجهیت است. وجه‌نمایی نگرش و قضاوت گوینده را نسبت به احتمال یا الزام گزاره بیان می‌کند و به پیوستار بین دو قطب نفی و اثبات اشاره دارد، مثلاً پیوستار بین بله و خیر. وجه‌نمایی از طریق افعال وجهی از جمله may، can، should و نیز افزوده‌های وجه غیر صریح^۴ مانند probably و possibly بازنمایی متجانس و بیان غیراستعاری گفتمان را فراهم می‌آورد. اینها روش‌های غیر صریح بازنمایی نقش‌های گفتاری در دستور به شمار می‌آیند و بیان سازگار (معنای سراسر) هستند و استعاری محسوب نمی‌شوند. در مقابل، یک نقش گفتاری می‌تواند به صورت صریح در یک بند غیر ساده فرافکننده شود:

(2)

a. I believe.../I think...

b. It is possible to argue that.../It is obvious that...

-
1. projection
  2. proposition
  3. modal
  4. implicit mood adjunct

مثال 2.a شیوه بازنمایی تصریحی شخصی^۱ و مثال 2.b شیوه بازنمایی تصریحی گروهی یا غیرشخصی^۲ را نشان می‌دهد. به عبارتی، نقش‌های گفتاری می‌توانند در داخل نظام وجه‌نمایی از طریق فرافکنی بندهای غیرساده شامل بندهای اندیشه‌ای و ذهنی^۳ بازنمایی شوند، مانند I believe.../I think... (وجه‌نمایی تصریحی شخصی) و یا It is possible to argue that... (وجه‌نمایی تصریحی غیرشخصی). این موارد بیان معنای غیرسراسر و نامتجانس و در نتیجه، استعاری هستند. نمود اصلی استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی برخی الگوها مانند «به نظر می‌رسد که...»، «فکر می‌کنم که...»، «احتمال دارد که...» و ... است. استعاره وجه‌نمایی، نسبت به استعاره وجه بیشتر در گفتمان نوشتاری دیده می‌شود (Devrim, 2015a).

۴. روش پژوهش

تحقیق حاضر توصیفی است و به روش تحلیل محتوای کیفی انجام و داده‌ها به روش اسنادی یا کتابخانه‌ای گردآوری شده است. جامعه آماری، داده‌های برگرفته از متن‌های بخش شنیداری سه کتاب معیار آموزش زبان تافل است که شامل کتاب راهنمای آزمون رسمی تافل^۴ (شامل چهار آزمون)، کتاب آزمون‌های رسمی تافل اینترنتی جلد اول^۵ (شامل پنج آزمون) و جلد دوم^۶ (شامل پنج آزمون) است. لازم به ذکر است که این سه کتاب توسط مؤسسه خدمات سنجش تحصیلی^۷ (مرکز رسمی برگزارکننده و مسئول آزمون‌های بین‌المللی تافل) منتشر شده‌اند. با توجه به اهداف پژوهش، دو بخش مهارت شنیداری شامل مکالمه و سخنرانی از آزمون‌های مذکور انتخاب شده‌اند. تمامی بندهای متون چهارده آزمون سه کتاب به‌طور مجزا استخراج و انواع استعاره‌های دستوری بینافردي وجه‌نمایی شامل تصریحی شخصی و تصریحی غیرشخصی شناسایی گردید. به دلیل تفاوت ساختاری متن دو بخش مکالمه و سخنرانی در مهارت شنیداری، فراوانی ساخت‌های استعاری آنها به‌طور مجزا بررسی شد.

1. explicit subjective
2. explicit objective
3. mental and ideal clauses
4. Educational Testing Service (2017)
5. Educational Testing Service (2018)
6. Educational Testing Service (2016)
7. ETS

۵. یافته‌ها

در این بخش، یافته‌های حاصل از سه کتاب مذکور توصیف و تحلیل شده‌اند. متن شنیداری ۱۴ آزمون موجود در سه کتاب انتخاب و بندهای آنها شناسایی شد. از این طریق، بندهای فرافکنی شده که وجه‌نمایی در آنها منعکس شده، استخراج شدند. سپس، این بندها به دو گروه تصریحی شخصی و تصریحی غیرشخصی تقسیم شدند و فراوانی آنها در بخش‌های مکالمه و سخنرانی بخش شنیداری مورد مقایسه و تبیین قرار گرفت. مهارت شنیداری آزمون تافل اینترنتی، شامل دو بخش است: مکالمه و سخنرانی. از آنجا که مکالمه ساختاری شبیه‌تر به متن گفتاری دارد و سخنرانی (که به‌طور معمول خطابۀ استاد در کلاس درس است) ساختاری شبیه‌تر به متن نوشتاری دارد، این فرضیه مطرح می‌شود که فراوانی استعاره دستوری وجه‌نمایی در بخش سخنرانی بیشتر از مکالمه باشد. با این توضیحات، به بررسی و تحلیل متن‌های بخش شنیداری می‌پردازیم.

۱-۵. تحلیل داده‌های مربوط به کتاب راهنمای رسمی تافل

بیان استعاری وجه‌نمایی عدم قطعیت را که در پیوستار بین به و خیر وجود دارد، از طریق بند غیرساده نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول (۱) آمده است، در کتاب راهنمای رسمی تافل چهار آزمون وجود دارد. به‌جز آزمون اول که تعداد متن مکالمه آن بیشتر از تعداد متن سخنرانی است، در سه آزمون بعدی تعداد ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی در بخش شنیداری وجود دارند. تعداد ۱۰ متن مکالمه و ۱۴ متن سخنرانی در این کتاب بررسی و تحلیل شده‌اند. جدول (۱) فراوانی کل استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در دو بخش مکالمه و سخنرانی شنیداری را نشان می‌دهد. به‌دلیل حجم زیاد داده‌ها، از ارائه جدول‌ها و جزئیات داده‌های جمع‌آوری شده مربوط به هر آزمون خودداری شده است.

جدول ۱. فراوانی استعاره وجه‌نمایی در دو بخش مکالمه و سخنرانی

شماره آزمون - بخش شنیداری	مکالمه	سخنرانی	مجموع استعاره وجه‌نمایی
آزمون ۱ (شامل ۴ مکالمه و ۲ سخنرانی)	۱۲	۷	۱۹
آزمون ۲ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۵	۱۴	۱۹
آزمون ۳ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۱۲	۶	۱۸
آزمون ۴ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۸	۱۲	۲۰
مجموع فراوانی	۳۷	۳۹	۷۶

طبق جدول (۱)، در مجموع، تعداد ۷۶ استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در بخش‌های شنیداری کتاب راهنمای رسمی تافل شناسایی شد و معنای سرراست یا بیان غیراستعاری معادل هر یک نیز ارائه گردید. طبق این جدول، میزان فراوانی استعاره وجه‌نمایی به کاررفته در هر آزمون در مقایسه با سایر آزمون‌ها تفاوت چندانی نداشته و توزیع فراوانی آنها مشابه است. فراوانی کل استعاره وجه‌نمایی در مجموع چهار آزمون نشان می‌دهد که در بخش سخنرانی، استعاره وجه‌نمایی کاربرد بیشتری دارد. این یافته با نتایج مطالعات پیشین همسو است، زیرا فرض بر آن است که ساختار متن سخنرانی به زبان نوشتاری و ساختار متن مکالمه به زبان گفتاری نزدیک‌تر است. از طرف دیگر، انتظار می‌رود فراوانی استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در متن نوشتاری بیشتر از متن گفتاری باشد. در مجموع، ۵۱٪ از استعاره‌های وجه‌نمایی در بخش سخنرانی شناسایی شده و این میزان در بخش مکالمه ۴۹٪ بود. این تفاوت کم به ساختار مکالمه در محیط دانشگاهی بین استاد و دانشجو برمی‌گردد. تمامی مکالمه‌ها و سخنرانی‌های بخش شنیداری کتاب، در محیط دانشگاه و فضای علمی رخ داده‌اند. از این رو، نوع مکالمه به لحاظ واژه و دستور متفاوت از آن چیزی است که در زبان روزمره افراد عادی وجود دارد. با نگاهی دقیق‌تر به آزمون‌های اول و سوم کتاب در جدول (۱) مشاهده می‌شود که میزان استعاره وجه‌نمایی در بخش مکالمه، فراوانی بیشتری نسبت به بخش سخنرانی دارد. به عنوان نمونه، در آزمون سوم تنها ۶ استعاره وجه‌نمایی در ۴ متن سخنرانی شناسایی شده است. این یافته مؤید این نکته است که در متن سخنرانی میزان بیشتری استعاره وجه‌نمایی وجود دارد، زیرا سخنرانی به زبان نوشتاری نزدیک‌تر است. این یافته نشان می‌دهد ساختار متن دو مکالمه به گونه‌ای پیش رفته است که در آن عدم قطعیت در گفتار بین گوینده و مخاطب از طریق بندهای فراقنی شده بیان شده است. به عنوان مثال، گوینده به جای استفاده از افزوده‌های «شاید»، «احتمالاً» و «ممکنه^۱» از عبارات «این احتمال وجود دارد که» و «این امکان وجود دارد که^۲» و از این قبیل بندها استفاده کرده است. این نتیجه با این فرضیه نگارندگان که متن سخنرانی را به متن نوشتاری و متن مکالمه را به متن گفتاری شبیه‌تر می‌دانند، منطبق است. همچنین، این ادعا که استعاره دستوری بینافردی

---

1. possibly

2. It is possible that...

وجه‌نمایی در متن‌های نوشتاری فراوانی بیشتری دارد، تأیید می‌شود. در ادامه، فراوانی جهت‌گیری استعاره و وجه‌نمایی (تصریحی شخصی و غیرشخصی) بررسی شده است. ساختارهایی مانند *I think* و *I believe* شخصی و ساختارهایی مانند *It is possible that* و *It is obvious that* غیرشخصی هستند. شایان ذکر است که عنوان «جهت‌گیری وجهی» توسط هلیدی و متیسن (1999) به کار رفته و تامپسون^۱ (2013) به آن عنوان «مسئولیت وجهی» داده است. برای تبیین بیشتر، دو مثال از متن آزمون دوم کتاب آورده شده است. مثال 3.a نوع تصریحی غیرشخصی و مثال 3.b نوع تصریحی شخصی استعاره و وجه‌نمایی را نشان می‌دهند:

(3)

a. It seems like they might be evidence that water still exists on Mars.

b. Well, **I personally think** that the Great Depression of the 1930s actually makes this more understandable...

از مجموع استعاره‌های وجه‌نمایی حاصل از کتاب راهنمای رسمی تافل، ۸۳٪ دارای جهت‌گیری صریح شخصی و ۱۷٪ با جهت‌گیری صریح غیرشخصی بودند. یافته‌ها به تفکیک هر آزمون در جدول (۲) آورده شده‌اند:

جدول ۲. فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی

فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی		
بخش شنیداری	تصریحی شخصی	تصریحی غیرشخصی
آزمون اول	۱۳	۶
آزمون دوم	۱۶	۳
آزمون سوم	۱۸	۰
آزمون چهارم	۱۶	۴
مجموع فراوانی	۶۳	۱۳

فراوانی استعاره‌های دستوری بین‌فردی وجه‌نمایی تصریحی شخصی با فراوانی ۶۳ و فراوانی استعاره و وجه‌نمایی غیرشخصی ۱۳ است. دلیل این تفاوت به متن مکالمه و سخنرانی برمی‌گردد. به این صورت که استعاره‌های به کار رفته در آن نوعاً وابسته است به گوینده (و

1. Thompson, G.

نه یک شیء) یا ماهیتی که جایگاهی شخصی نسبت به گزاره دارد. به همین دلیل، از مجموع ۷۶ استعاره شناسایی شده، ۶۳ مورد با جهت‌گیری تصریحی شخصی است. در جهت‌گیری استعاره وجه‌نمایی، فرد با آوردن فاعل اول شخص در ابتدای بند، جایگاه خود را نسبت به گزاره تعیین می‌کند و این موضوع در متن‌های مکالمه بین استاد و دانشجو و نیز سخنرانی‌های استاد در کلاس درس نمایان است. در مورد آزمون سوم، فراوانی استعاره وجه‌نمایی در بخش مکالمه بیشتر است، ولی هیچ استعاره تصریحی غیرشخصی وجود ندارد و همگی جهت‌گیری شخصی دارند. بخش شنیداری این آزمون شامل دو مکالمه (اولی بین یک دانشجو و کارمند اداره آموزش در روز اول ثبت نام و دومی بین یک دانشجو و استاد) و چهار سخنرانی (ارائه خطابه درسی استاد به ترتیب در کلاس‌های درسی علوم محیط زیست، تاریخ فیلم، تاریخ هنر و نجوم) است. در نظر گرفتن این بافت موقعیت به چگونگی تحلیل داده‌ها و چرایی میزان شخصی یا غیرشخصی بودن جهت‌گیری استعاره وجه‌نمایی کمک شایانی می‌نماید. به عنوان مثال، در متن مکالمه اول آزمون چهارم، فراوانی استعاره وجه‌نمایی نسبت به متن‌های سخنرانی بیشتر است و علت آن در استفاده گوینده و مخاطب وی (مکالمه بین یک دانشجو و مسئول دفتر کارایی دانشگاه) از بندهای فرافکنی شده در بیان عدم قطعیت گزاره است. هر چه بیشتر نیازمند توجه به روابط مذاکره‌ای باشیم، تمایل بیشتری به استفاده از ساخت‌های نسبتاً پیچیده دستوری خواهیم داشت (Thompson, 2013: 231).

۲-۵. تحلیل داده‌های مربوط به کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۱

از کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۱، بندهای بخش شنیداری پنج آزمون استخراج و بندهای دارای استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی شناسایی گردید و معادل غیراستعاری آنها ارائه شد. سپس، فراوانی هر یک در متن مکالمه و سخنرانی بخش شنیداری هر آزمون به تفکیک شمارش شد و با تعیین نوع آن، با سایر آزمون‌ها مقایسه شد. همچنین، به لحاظ جهت‌گیری استعاره، توزیع فراوانی آن در دو دسته تصریحی شخصی و تصریحی غیرشخصی ارائه شد. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در زبان نوشتاری نسبت به زبان گفتاری فراوانی بیشتری دارد. در مقابل، استعاره دستوری بینافردی وجه در زبان گفتاری بیشتر است. در پژوهش حاضر نیز فرض بر این است که بخش مکالمه، ساختاری شبیه زبان گفتاری و بخش سخنرانی ساختاری شبیه به زبان نوشتاری دارد.

به منظور ارزیابی این فرضیه، داده‌های به دست آمده از کتاب جلد ۱ در جدول ۳ ارائه شده‌اند. این جدول مجموع فراوانی استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی در هر یک از بخش‌های شنیداری آزمون‌های کتاب آزمون تافل جلد ۱ را نشان می‌دهد:

جدول ۳. فراوانی استعاره وجه‌نمایی در دو بخش مکالمه و سخنرانی

شماره آزمون - بخش شنیداری	بخش مکالمه	بخش سخنرانی	مجموع استعاره وجه‌نمایی
آزمون ۱ (شامل ۳ مکالمه و ۳ سخنرانی)	۱۵	۱۶	۳۱
آزمون ۲ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۱۳	۱۵	۲۸
آزمون ۳ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۶	۹	۱۵
آزمون ۴ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۶	۱۵	۲۱
آزمون ۵ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۹	۱۵	۲۴
مجموع فراوانی	۴۹	۷۰	۱۱۹

جدول ۳ نشان می‌دهد که از مجموع ۱۱۹ استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی، تعداد ۴۹ استعاره وجه‌نمایی در متن مکالمه‌ها و تعداد ۷۰ استعاره وجه‌نمایی در متن سخنرانی‌ها شناسایی و بررسی شده‌اند. به عبارت دیگر، ۴۱٪ استعاره‌های دستوری در بخش مکالمه و ۵۹٪ دیگر در بخش سخنرانی استفاده شده‌اند. این یافته با نتایج مطالعات پیشین و فرضیه‌های مطرح شده در پژوهش حاضر منطبق است. بیشترین میزان استعاره دستوری وجه‌نمایی در آزمون اول به کار رفته است. این آزمون نسبت به چهار آزمون دیگر - که همه آنها ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی دارند - دارای ۳ متن مکالمه و ۳ متن سخنرانی است. در هر پنج آزمون، مجموع فراوانی استعاره وجه‌نمایی در بخش سخنرانی بیشتر از متن مکالمه است، هر چند با نگاه دقیق‌تر به بخش شنیداری هر آزمون مواردی مشاهده شد که فراوانی استعاره دستوری بینافردي در متن مکالمه بیشتر از سخنرانی است. برای توضیح بیشتر، داده‌های آزمون پنجم کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۱ به تفکیک در جدول ۴ آورده شده‌اند.

در جدول ۴ از تعداد ۲۴ استعاره دستوری شناسایی شده در بخش شنیداری آزمون پنجم این کتاب، تعداد ۱۵ استعاره دستوری وجه‌نمایی در متن‌های سخنرانی‌ها مشاهده می‌شود. از این تعداد، ۱۰ استعاره در متن سخنرانی پنجم است. در این متن (که خطاب استاد در کلاس درس نجوم است)، از بندهای پیچیده بیشتر از افعال یا افزوده‌های وجهی استفاده شده است. با این وجود، در این آزمون مواردی مشاهده شد که ناقص فرضیه «بیشتر بودن استعاره وجه‌نمایی در متن سخنرانی نسبت به مکالمه» بودند. به عنوان مثال، در متن مکالمه چهارم که

بین یک دانشجو و استاد مشاور وی است، استعاره دستوری وجه‌نمایی در ۸ مورد از مجموع ۲۴ مورد مشاهده گردید. این مسأله نشان می‌دهد که ساختار این مکالمه به متن نوشتاری شباهت زیادی داشته است، چرا که در آن کاربرد بندهای پیچیده و استعاره دستوری - که خاص زبان علم است - بیشتر بوده است. در مقابل، در متن سوم آزمون که سخنرانی و خطابه درسی استاد در کلاس دانشگاهی است، هیچ استعاره وجه‌نمایی مشاهده نشد.

جدول ۴. فراوانی استعاره دستوری بین‌فردی وجه‌نمایی در بخش شنیداری

نوع متن بخش شنیداری	بافت موقعیت	فراوانی استعاره وجه‌نمایی
مکالمه	بین دانشجو و کارمند پذیرش دانشگاه	۱
سخنرانی	کلاس تاریخ جهان	۳
سخنرانی	کلاس علوم محیط زیست	۰
مکالمه	بین دانشجو و استاد مشاور	۸
سخنرانی	کلاس نجوم	۱۰
سخنرانی	کلاس تاریخ هنر	۲
مجموع فراوانی		۲۴

جدول (۵) فراوانی جهت‌گیری استعاره وجه‌نمایی از منظر شخصی و غیرشخصی در متن‌های بخش شنیداری کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۱ را نشان می‌دهد. از مجموع این استعاره‌های وجه‌نمایی، ۶۶٪ دارای جهت‌گیری صریح شخصی و ۳۴٪ دارای جهت‌گیری صریح غیرشخصی بودند. این یافته‌ها به تفکیک هر آزمون در جدول (۵) آورده شده‌اند:

جدول ۵. فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی

فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی		بخش شنیداری
تصریح غیرشخصی	تصریح شخصی	
۸	۲۳	آزمون اول
۵	۲۳	آزمون دوم
۷	۸	آزمون سوم
۱۴	۷	آزمون چهارم
۷	۱۷	آزمون پنجم
۴۱	۷۸	مجموع فراوانی

بر اساس داده‌های جدول (۵)، فراوانی استعاره‌های دستوری بینافردي وجه‌نمایی تصریحی شخصی، بیشتر از استعاره‌های وجه‌نمایی غیرشخصی است. از مجموع ۱۱۹ استعاره وجه‌نمایی، تعداد ۷۸ استعاره جهت‌گیری شخصی و ۴۱ مورد جهت‌گیری غیرشخصی داشته‌اند.

۳-۵. تحلیل داده‌های مربوط به کتاب آزمون تافل جلد ۲

پژوهش حاضر بر این فرض استوار است که ساختار متن مکالمه به زبان گفتاری و ساختار متن سخنرانی به متن نوشتاری نزدیک‌تر است. از این‌رو، انتظار می‌رود که کاربرد استعاره وجه‌نمایی در متن سخنرانی نسبت به متن مکالمه بیشتر باشد. یافته‌های جدول (۶) مجموع فراوانی استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی در هر یک از بخش‌های شنیداری آزمون‌های کتاب آزمون تافل جلد ۲ را نشان می‌دهد:

جدول ۶. فراوانی استعاره وجه‌نمایی در دو بخش مکالمه و سخنرانی

شماره آزمون - بخش شنیداری	بخش مکالمه	بخش سخنرانی	مجموع استعاره وجه‌نمایی
آزمون ۱ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۷	۷	۱۴
آزمون ۲ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۷	۱۰	۱۷
آزمون ۳ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۵	۹	۱۴
آزمون ۴ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۶	۸	۱۴
آزمون ۵ (شامل ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی)	۶	۴	۱۰
مجموع فراوانی	۳۱	۳۸	۶۹

جدول ۶ از مجموع ۶۹ استعاره دستوری بینافردي وجه‌نمایی، تعداد ۳۱ استعاره وجه‌نمایی در متن مکالمه‌ها و تعداد ۳۸ استعاره وجه‌نمایی در متن سخنرانی‌ها را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، درصد فراوانی کل استعاره دستوری مورد استفاده در بخش مکالمه معادل ۴۵٪ و در بخش سخنرانی ۵۵٪ به دست آمد. این یافته با نتایج مطالعات پیشین و فرضیه‌های پژوهش حاضر همسو است. نکته جالب توجه در مقایسه با دو کتاب قبلی این است که در اینجا توزیع دو بخش مکالمه و سخنرانی در هر پنج آزمون یکسان است؛ به طوری که در هر آزمون ۲ مکالمه و ۴ سخنرانی وجود دارد. به طور کلی، در این کتاب ۱۰ متن مکالمه و ۲۰ متن سخنرانی بررسی و داده‌های آنها تحلیل شده است. لازم به ذکر است که در آزمون پنجم این کتاب که شامل ۶ متن (شامل ۲ متن مکالمه و ۴ متن سخنرانی) است، از ۱۰ استعاره

دستوری بینافردي وجه‌نمایی، ۶ مورد آن در بخش مکالمه و تنها ۴ مورد آن در متن چهار سخنرانی دیده شده است. در دو متن سخنرانی (متن‌های سوم و ششم آزمون) هیچ استعاره وجه‌نمایی مشاهده نشد و تنها در یک متن مکالمه تعداد ۵ استعاره وجه‌نمایی شناسایی گردید. این یافته‌ها بر خلاف انتظار است، زیرا فرض بر آن است که متن مکالمه، ساختاری نزدیک‌تر به زبان گفتاری دارد و متن سخنرانی ساختاری نزدیک‌تر به زبان نوشتاری. از طرف دیگر، فراوانی استعاره دستوری وجه‌نمایی در متن نوشتاری بیشتر از زبان گفتاری است. این موارد را با توجه به بافت موقعیت و نوع رابطه دانشجو و استاد می‌توان توضیح داد. به این صورت که اگر مکالمه سبک رسمی داشته باشد، با لحاظ عوامل کاربردشناختی، مانند رعایت ادب، ساختار بندها طولانی و پیچیده‌تر از سبک غیررسمی خواهد بود. همچنین، اگر این خطابه درسی در بخش سخنرانی استاد به گونه‌ای ارائه شود که دانشجویها را نیز درگیر سؤال و جواب و چالش نماید، ساختار متن آن به زبان گفتاری نزدیک‌تر شده است. جدول (۷) فراوانی جهت‌گیری استعاره وجه‌نمایی در کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۲ را نشان می‌دهد. در بخش شنیداری آزمون‌های این کتاب، در مجموع ۸۰٪ استعاره وجه‌نمایی تصریحی شخصی و ۲۰٪ آن غیرشخصی است.

جدول ۷. فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی در کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۲

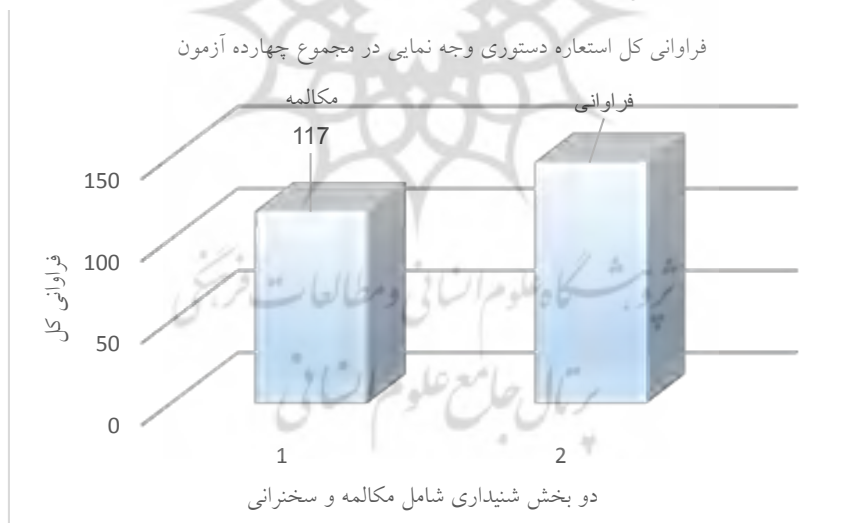
فراوانی جهت‌گیری وجه‌نمایی		
تصریحی غیرشخصی	تصریحی شخصی	بخش شنیداری
۳	۱۱	آزمون اول
۴	۱۳	آزمون دوم
۳	۱۱	آزمون سوم
۴	۱۰	آزمون چهارم
۰	۱۰	آزمون پنجم
۱۴	۵۵	مجموع فراوانی

در جدول (۷)، از مجموع ۶۹ استعاره وجه‌نمایی شناسایی شده در بخش‌های شنیداری کتاب آزمون تافل جلد ۲، تعداد ۵۵ استعاره دستوری با جهت‌گیری شخصی و ۱۴ استعاره دستوری با جهت‌گیری غیرشخصی مشاهده شد. در جهت‌گیری شخصی وجه‌نمایی، استعاره‌های استفاده شده در متن، وابسته به گوینده‌ای هستند که جایگاه و نگرشی شخصی نسبت به گزاره دارد.

۶. جمع‌بندی یافته‌های هر سه کتاب

هدف پژوهش حاضر شناسایی و توصیف ساخت‌های استعاری و وجه‌نمایی در کتاب‌های آموزش زبان تافل بود. در این زمینه دو فرضیه مطرح و بررسی شدند: الف) فراوانی استعاره دستوری و وجه‌نمایی در متن‌های سخنرانی بخش شنیداری آزمون بیشتر از متن‌های مکالمه است. ب) کاربرد استعاره و وجه‌نمایی تصریحی شخصی بیشتر از استعاره و وجه‌نمایی تصریحی غیرشخصی است. در این راستا، به فراوانی استعاره‌های دستوری و وجه‌نمایی در دو بخش شنیداری مکالمه و سخنرانی و نیز مقایسه فراوانی جهت‌گیری این استعاره‌های دستوری پرداخته شد. بر این اساس، فراوانی کل استعاره‌های دستوری در سه کتاب از این قرار است: در بررسی بخش شنیداری آزمون‌های هر سه کتاب، در مجموع ۳۱ متن مکالمه و ۵۳ متن سخنرانی مورد مطالعه و تحلیل قرار گرفته‌اند. در نهایت، تعداد ۲۶۴ استعاره دستوری و وجه‌نمایی شناسایی شد. توزیع فراوانی داده‌های چهارده آزمون مورد تحلیل در نمودار (۱) خلاصه شده است:

نمودار ۱. فراوانی کل استعاره‌های دستوری و وجه‌نمایی در دو بخش مکالمه و سخنرانی

در نمودار (۱) مشاهده می‌شود که فراوانی استعاره‌های دستوری و وجه‌نمایی با $۵۵/۷\%$ در بخش سخنرانی بیشتر از بخش مکالمه با فراوانی $۴۴/۳\%$ است. این یافته طبق انتظار و مؤید فرضیه پژوهش است. ساختار سخنرانی‌های استاد در کلاس درس دانشگاه ایجاب می‌نماید

که استفاده از بندهای فرافکننده در آنها بیشتر از متن‌های مربوط به مکالمه بین دو نفر باشد. همچنین، در یک متن رسمی و نوشتاری میزان استفاده از بندهای پیچیده نسبت به افعال وجهی مانند *may* و *can* و ... و یا افزوده‌های وجهی مانند *perhaps* و *probably* و ... بیشتر است. به عنوان مثال^۱، استاد دانشگاه در سخنرانی خود به جای عبارت غیراستعاری 4.a، از بیان استعاری 4.d استفاده نموده است. این مثال، تمایل به استفاده از بیان استعاری به جای بیان سراسر در زبان علم را تأیید می‌نماید:

(4)

a. Possibly rain on the desert floor could turn to thin sheets of ice when temperatures drop at night.

b. It's possible that rain on the desert floor could turn to thin sheets of ice when temperatures drop at night.

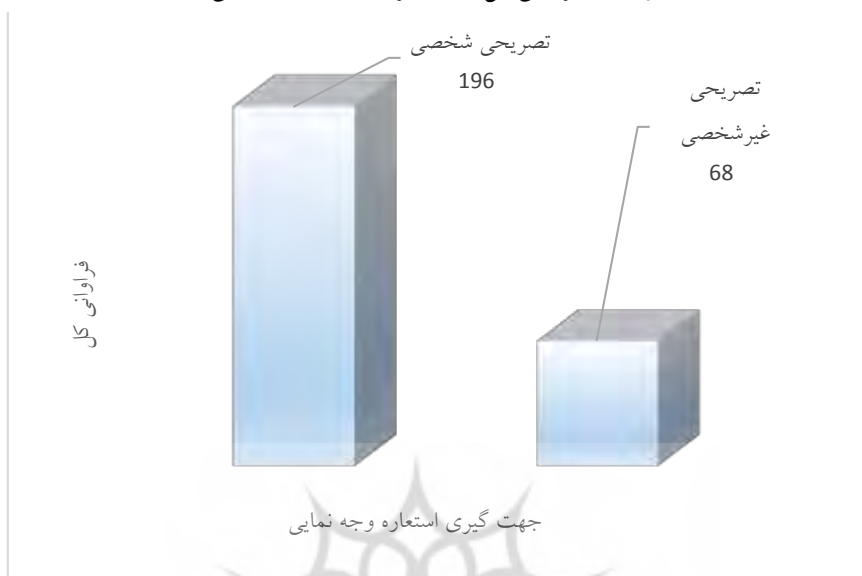
در مقابل، در بررسی بخش شنیداری آزمون‌ها، متن‌هایی مکالمه‌ای نیز مشاهده شدند که استعاره دستوری وجه‌نمایی قابل توجهی داشتند. می‌توان این موارد را با در نظر داشتن بافت موقعیت آنها (محیط دانشگاه) توجیه کرد، چرا که در مکالمه بین دانشجو و استاد رعایت ادب و رسمی بودن بافت مکالمه ایجاب می‌نماید جمله‌هایی طولانی‌تر و هرچه شبیه‌تر به متن نوشتاری استفاده شوند. در نمودار (۲) فراوانی کل استعاره‌های وجه‌نمایی حاصل از آزمون‌های سه کتاب، از نظر جهت‌گیری شخصی یا غیرشخصی نمایش داده شده است.

جهت‌گیری استعاره‌های دستوری بینافردي وجه‌نمایی در یافته‌های هر سه کتاب مورد مطالعه نشانگر آن است که فراوانی استعاره‌های وجه‌نمایی تصریحی شخصی بیشتر از غیرشخصی است (۷۴/۳٪ شخصی در برابر ۲۵/۷٪ غیرشخصی). این یافته به این معناست که تولیدکننده سخن، شخصی است که خود را عهده‌دار گزاره بیان‌شده می‌داند و قضاوت و نگرش خود را با ضمیر اول شخص من^۲ بیان می‌نماید.

---

۱. مثال از متن شنیداری آزمون اول کتاب جلد ۱ انتخاب شده است.

نمودار ۲. فراوانی کل جهت‌گیری استعاره وجه‌نمایی

۷. نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر در توصیف و تحلیل ساخت‌های استعاری وجه‌نمایی شامل موارد ذیل است: ۱- در کتاب راهنمای رسمی تافل، مجموع فراوانی استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی ۷۶ مورد بود. از این میزان، ۴۹٪ در متن مکالمه‌ها و ۵۱٪ در متن سخنرانی‌ها شناسایی شدند. همچنین، در جهت‌گیری استعاره‌های وجه‌نمایی، ۸۳٪ تصریحی شخصی و ۱۷٪ تصریحی غیرشخصی بودند. ۲- در کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۱، مجموع فراوانی استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی معادل ۱۱۹ بود. از این میزان، ۴۱٪ در متن مکالمه‌ها و ۵۹٪ در متن سخنرانی‌ها شناسایی شدند. همچنین، در جهت‌گیری استعاره‌های وجه‌نمایی ۶۶٪ تصریحی شخصی و ۳۴٪ تصریحی غیرشخصی بودند. ۳- در کتاب آزمون رسمی تافل جلد ۲، مجموع فراوانی استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی معادل ۶۹ بود. از این میزان، ۴۵٪ در متن مکالمه‌ها و ۵۵٪ در متن سخنرانی‌ها شناسایی شدند. همچنین، در جهت‌گیری استعاره‌های وجه‌نمایی، ۸۰٪ تصریحی شخصی و ۲۰٪ تصریحی غیرشخصی بودند. به‌طور کلی، در بخش‌های شنیداری سه کتاب، تعداد ۳۱ متن مکالمه و ۵۳ متن سخنرانی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند که در مجموع، تعداد ۲۶۴ استعاره دستوری وجه‌نمایی شناسایی گردید. فراوانی استعاره دستوری بینافردی وجه‌نمایی در

بخش سخنرانی بیشتر از بخش مکالمه بود. همچنین، استعاره‌های وجه‌نمایی تصریحی شخصی فراوانی بیشتری نسبت به استعاره‌های وجه‌نمایی تصریحی غیرشخصی داشتند. یافته‌ها و نتایج پژوهش حاضر می‌تواند برای طراحان آزمون زبان‌های خارجی، اعم از انگلیسی یا فارسی سودمند باشند. به پشتوانه علمی چارچوب نظری دستور نقش‌گرای نظام‌مند، تبیین و توضیح افعال وجهی و شیوه بیان استعاری آنها بسیار اقناع‌کننده است. استفاده از مفاهیم استعاره دستوری کمک شایانی به زبان‌آموزان و دانشجویانی است که قصد شرکت در آزمون‌های بین‌المللی زبان را دارند. کاربرد این مفاهیم آنها را قادر می‌سازد تا با بهره‌مندی از این آموزه‌ها در مسیر درک و تولید متون علمی نتیجه بهتری بگیرند.

تعارض منافع

نویسندگان مقاله حاضر تعارض منافع ندارند.

سپاسگزاری

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته زبان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس است، که تحت راهنمایی استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم (عضو هیأت علمی گروه زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی) به انجام رسیده است. بدین وسیله نهایت سپاس و قدردانی حضور ایشان تقدیم می‌گردد.

ORCID

Rouhollah Yaghoubi

<https://orcid.org/0000-0001-6020-4281>

Ferdows Aghagolzadeh*

<https://orcid.org/0000-0003-0531-6090>

Aliyeh Kord-e Zafaranlu

<https://orcid.org/0000-0003-0528-739X>

Kambuziya

منابع

اعلایی، مریم، آفاگل زاده، فردوس، دبیرمقدم، محمد و گلفام، ارسلان. (۱۳۸۹). بررسی تبادل معنا در کتاب‌های درسی علوم انسانی: در چارچوب دستور نظام‌مند نقش‌گرای هلبیدی از منظر فرانتش بینافردی (رویکردی نقش‌گرا). *پژوهش زبان و ادبیات فارسی*، ۱۷(۸)، ۲۲۸-۲۱۱.

- دبیرمقدم، محمد. (۱۳۹۵). *زبان‌شناسی نظری. پیدایش و تکوین دستور زایشی*. تهران: انتشارات سمت.
- رضویان، حسین و طاهری، محسن. (۱۳۹۸). استعاره دستوری در ترجمه: بررسی ترجمه حمید رفیعی، و مژگان منصوری از رمان سالار مگس‌ها. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، ۹(۱)، ۹۷-۷۱.
- کریمی دوستان، غلامحسین و ایلخانی‌پور، نگین. (۱۳۹۱). نظام وجهیت در زبان فارسی. *پژوهش‌های زبان‌شناسی*، ۳(۱)، ۹۸-۷۷.
- مبارکی، ساجده. (۱۳۹۱). *استعاره دستوری در متون علمی و ادبی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه سمنان.
- میرزائی، آزاده. (۱۴۰۰). رابطه قطبیت و وجهیت بندی در زبان فارسی. *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران*، ۹(۱)، ۱۱۳-۱۳۵.

References

- Alaei, M., Agha Golzadeh, F., Dabir Moghadam M., & Golfam, A. (2010). A study of humanities textbooks within the framework of Halliday's Systemic Functional Grammar from the Viewpoint of Interpersonal Metafunction. *Research in Persian Language & Literature*, 17(8), 211-228. [In Persian]
- Christie, F., & Derewianka B. (2008). *School Discourse: Learning to Write across the Years of Schooling*. London; New York: Continuum.
- Colombi, M. C. (2006). Grammatical metaphor: Academic language development in Latino students in Spanish. In H. Byrnes (Ed.), *Advanced language learning: The contribution of Halliday and Vygotsky*, (pp. 147-163). London: Bloomsbury Publishing.
- Cullip, P. F. (2000). Text technology: Power-tool of grammatical metaphor. *University of Malaysia, RELC Journal*, 31(2), 76-164.
- Dabir Moghaddam, M. (2016). *Theoretical Linguistics: Emergence and Development of Generative*. Tehran: SAMT. [In Persian]
- Devrim, D. Y. (2015a). Grammatical Metaphor: What do we mean? What exactly are we researching? *Functional Linguistics*, 2(1), 1-15.
- Devrim, D. Y. (2015b). *Teaching Grammatical Metaphor: Designing Pedagogical Interventions*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Educational Testing Service. (2016). *The Official TOEFL iBT Tests* (Vol.2) (3rd ed.). U.S: McGraw Hill Professional.

- Educational Testing Service. (2017). *The Official Guide to the TOEFL Test*. (5th ed.). U.S: McGraw Hill Professional.
- Educational Testing Service. (2018). *The Official TOEFL iBT Tests* (Vol.1) (3rd ed.). U.S: McGraw Hill Professional.
- Halliday, M. A. K. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold Limited.
- Halliday, M. A. K., & Martin, J. R. (1993). *Writing Science: Literacy and Discursive Power*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. (1999). *Construing Experience through Meaning: A Language-based Approach to Cognition*. London: Cassell.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. (2014). *Halliday's Introduction to Functional Grammar*. Oxfordshire: Routledge.
- He, Q. (2021). A Corpus-based Study of Interpersonal Metaphors of Modality in English. *Studia Neophilologica*, 93(1), 50-71.
- Karimi Dustan, G., & Ilkhanipour, N. (2012). Modal System in Persian. *Journal of Language Researches*, 3(1), 77-98. [In Persian]
- Liardét, C. L. (2013). An Exploration of Chinese EFL Learner's Deployment of Grammatical Metaphor: Learning to Make Academically Valued Meanings. *Journal of Second Language Writing*, 22(2), 161-178.
- Liardét, C. L. (2016). Grammatical metaphor: Distinguishing Success. *Journal of English for Academic Purposes*, 22(2), 109-118.
- Liardét, C. L. (2018). As we all know: Examining Chinese EFL Learners' Use of Interpersonal Grammatical Metaphor in Academic Writing. *English for Specific Purposes*, 50(2), 64-80.
- Martin, J. R. (1992). *English Text: System and Structure*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Mirzaei, A. (2021). The Relationship between Polarity and Clausal Modality in Persian. *Western Iranian Languages & Dialects*, 9(1), 113-135. [In Persian]
- Mobaraki, S. (2013). *Grammatical metaphor in scientific and literary texts* [Master's thesis, Semnan University]. [In Persian]
- Mohan, B., & Beckett, G. (2001). A functional approach to research on content-based language learning: Recasts in causal explanations. *Canadian Modern Language Review*, 58(1), 133-155.
- Nakamura, Y. (2018). *A systemic functional analysis of TOEFL sample writings. theses, dissertations and capstones* [Master's thesis, Marshall University].

- Painter, C. (2003). The use of a metaphorical mode of meaning in early language development. In A. M. Simon-Vandenberg, M. Taverniers, & L. J. Ravelli (Eds.), *Grammatical Metaphor: Views from Systemic Functional Linguistics*, (Vol. 236) (pp. 151-168). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Razavian, H., & Taheri, M. (2019). Grammatical metaphor in translation: The analysis of the two translations of the novel *Lord of The Flies* by Hamid Rafiei and Mozghan Mansouri. *Foreign Language Research*, 9(1), 71-98. [In Persian]
- Ritchie, L. D., & Zhu, M. (2015). "Nixon stonewalled the Investigation": Potential contributions of grammatical metaphor to conceptual metaphor theory and analysis. *Metaphor and Symbol*, 30(2), 118-136.
- Ryshina-Pankova, M. (2010). Toward mastering the discourses of reasoning: Use of grammatical metaphor at advanced levels of foreign language acquisition. *The Modern Language Journal*, 94(2), 181-197.
- Schleppegrell, M. J. (2004). Technical writing in a second language: The role of grammatical metaphor. In L. Ravelli, & R. A. Ellis (Eds.), *Analyzing academic writing: Contextualized frameworks*, (pp. 173-190). London; New York: Continuum.
- Simon-Vandenberg, A. M., Taverniers, M., & Ravelli, L. J. (2003). *Grammatical Metaphor: Views from Systemic Functional Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Taverniers, M. (2003). Grammatical Metaphor in SFL: A Historiography of the introduction and initial study of the concept. In A. M. Simon-Vandenberg, M. Taverniers, & L. J. Ravelli (Eds.), *Grammatical metaphor: Views from Systemic Functional Linguistics*, (Vol.236) (pp. 5-34). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Taverniers, M. (2006). Grammatical metaphor and lexical metaphor: Different perspectives on semantic variation. *Neophilologus*, 90(2), 321-332.
- Thompson, G. (2013). *Introducing Functional Grammar*. Oxfordshire: Routledge.
- Torr, J., & Simpson, A. (2003). The emergence of grammatical metaphor. In A. M. Simon-Vandenberg, M. Taverniers, & L. J. Ravelli (Eds.), *Grammatical Metaphor: Views from Systemic Functional Linguistics*, (Vol. 236) (pp. 169-184). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Vũ, L. H. (2011). *A Study on Grammatical Metaphor in English Business Letters* [Master's thesis, Vietnam National University].

- Wang, X. (2010). Grammatical metaphor and its difficulties in application. *US-China Foreign Languages*, 8(12), 29-37.
- Yang, Y. (2013). A corpus-based study of interpersonal grammatical metaphor in spoken Chinese. *Language Sciences*, 38(4), 1-21.

استناد به این مقاله: یعقوبی، روح‌الله، آفاگل‌زاده، فردوس، کرد زعفرانلو کامبوزیا، عالیه. (۱۴۰۱). استعاره‌های وجه‌نمایی در آموزش زبان تافل با تکیه بر مهارت شنیداری: رویکرد زبان‌شناسی نقش‌گرا. *علم زبان*، ۹ (۱۶)، ۳۳۷-۳۵۹. Doi: 10.22054/LS.2022.66383.1534

Language Science is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.